

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain sekä eräiden aikaisempia luopumisjärjestelmiä koskevien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain säännöksiä. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset saatavien vanhentumisesta, koska vuoden 2004 alusta voimaan tullut laki saatavien vanhentumisesta ei kaikilta osin koske luopumistukea tai muita sosiaalivakuutusetuuksia. Aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperimiselle sekä maksamatta jääneen etuuden saamiselle ehdotetaan säädettäväksi kymmenen vuoden vanhentumisaika, jota aikaisemmalta ajalta saamista ei voisi vaatia. Uutena vanhentumisaikana ehdotetaan säädettäväksi takaisinperintäpäätöksellä vahvistettujen etuussaatavien perintää koskeva viiden vuoden vanhentumisaika, jonka katkaisemisesta alkaisi kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Samanlaista viiden vuoden vanhentumisaikaa ehdotetaan myös eläkelaitoksen myöntämälle, mutta kokonaan tai osittain maksamatta jääneen etuuden saamiselle sen jälkeen, kun etuutta on edellä mainitun kymmenen vuoden määräajan kuluessa ensimmäisen kerran eläkelaitokselta vaadittu. Ehdotetut muutokset vastaavat sisällöltään yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön

saatavan vanhentumisen osalta tehtyjä muutoksia.

Lakia ehdotetaan muutettavaksi myös vuoden 2004 alusta voimaan tulleen hallintolain vuoksi. Maatalousyrittäjien luopumistuesta annetussa laissa olevia viittaussäännöksiä työntekijäin eläkelakiin ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön hallintolain johdosta tehtyjä muutoksia. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä luopumistuen hakemista ja hakemuksen käsittelyä koskevia täsmennyksiä.

Esitys koskee myös luopumistukijärjestelmää edeltäneitä maatalousyrittäjien luopumisjärjestelmiä, joiden perusteella edelleen maksetaan eläkkeitä tai korvauksia. Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettuun lakiin, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettuun lakiin ja luopumiseläkelakiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset, siltä osin kuin säännökset voivat vielä tulla sovellettaviksi.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila	4
1.1. Saatavan vanhentuminen.....	4
Saatavan vanhentuminen aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnässä.....	4
Päätökseen perustuvan etuuden saamisen vanhentuminen	6
1.2. Hallintolain säännökset maatalousyrittäjien luopumistukijärjestelmässä.....	6
Esteellisyys	7
Puhevalta	7
Asian käsittely ja asian selvittämisvelvollisuus.....	7
Hakemuksen täydentäminen	8
Muutoksenhaku	9
Asia- ja kirjoitusvirheen korjaaminen	9
Päätöksen sisältö ja tiedoksianto.....	9
2. Esityksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset	10
2.1. Saatavan vanhentuminen.....	10
2.2. Julkisen hallintotehtävän hoitaminen	11
Luopumistuen hakeminen ja asian selvittämisvelvollisuus.....	11
Hakemuksen täydentäminen	11
Päätöksen sisältö ja tiedoksianto.....	11
3. Esityksen vaikutukset	12
4. Asian valmistelu	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	13
1. Lakiehdotusten perustelut.....	13
1.1. Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta.....	13
1.2. Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä	15
1.3. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta	15
1.4. Luopumiseläkelaki	16
2. Lakien voimaantulo	16
3. Sääntämisyjärjestys	16
LAKIEHDOTUKSET.....	17
maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta	17
maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta	20
maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 27 ja 37 §:n muuttamisesta	21
luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta	22
LIITE.....	23
RINNAKKAISTEKSTIT	23
maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta	23
maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta	28

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 27 ja 37 §:n muuttamisesta	
.....	30
luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta	32

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Saatavan vanhentuminen

Maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994), jäljempänä luopumistukilaki, nojalla maksettava luopumistuki myönnetään maatalousyrittäjälle hänen luopuessaan tilanpidosta laissa säädetyllä tavalla maatalouden rakennekehityksen edistämiseksi. Luopumistuki on henkilökohtainen eläkkeenluontoinen korvaus, joka maksetaan luopujalle kuukausittain, kunnes hän täyttää 65 vuotta. Saatavan vanhentumista koskevalla sääntelyllä on luopumistukijärjestelmässä merkitystä etuudensaajalle kahdessa eri tilanteessa: aiheetta maksetun etuuden takaisinperinnässä sekä silloin, jos luopujalle ei olisi maksettu hänelle myönnettyä etuutta lainkaan tai jos se olisi maksettu hänelle määrätään liian pienenä.

Nykyisin luopumistuki- ja muissa sitä edeltäneissä luopumisjärjestelmissä on noudatettu yleissäädöksenä määräajasta velkomisasioissa ja julkisesta haasteesta velkojille annettua asetusta (32/1868), jäljempänä vanhentumisasetus, ja sen mukaista yleistä kymmenen vuoden vanhentumisaikaa sellaisiin saattaviin, joiden vanhentumisesta ei ole erityissäännöstä. Vastaavalla tavalla on menetelty yksityisten alojen työeläkejärjestelmässä. Vanhentumisaika on tällöin alkanut saatavan syntymisestä.

Vanhentumisasetus on kumottu vuoden 2004 alusta voimaan tulleella velan vanhentumisesta annetulla lailla (728/2003), jäljempänä vanhentumislaki, joka on samalla korvannut vanhentumisasetuksen. Vanhentumislaki on luonteeltaan yleislaki. Sitä sovelletaan, jollei muualla laissa ole siitä poikkeavia säännöksiä. Vanhentumislakia ei kuitenkaan sen 1 §:n mukaan sovelleta eläkelainsäädännön nojalla suoritettavaan eläkkeeseen tai muuhun etuuteen. Vanhentumislakia sovelletaan toisaalta kuitenkin muun muassa perusteettoman edun palautukseen.

Vanhentumislain säännökset tulevat sovellettaviksi vain, jollei erityislainsäädännöstä muuta johdu. Yksityisten alojen työeläke-

lainsäädännön osalta on 1 päivänä tammikuuta 2004 tullut voimaan lainmuutos, jossa työeläkelainsäädäntöä on täydennetty ottamalla lakiin erityissäännökset saatavan vanhentumisesta (laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, 1332/2003).

Luopumistukilaki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995. Sitä aikaisemmin maataloudesta luopumisen perusteella maatalousyrittäjille voitiin maksaa maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990), jäljempänä SPVEL, mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä, luopumiseläkelain (16/1974), jäljempänä LUEL, mukaista luopumiseläkettä tai maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992), jäljempänä LUKL, mukaista luopumiskorvausta. Myös viimeksi mainittuja luopumisjärjestelmiä toimeenpantaessa voi edelleenkin tulla esiin tilanteita, joissa tuki peritään takaisin tai myönnetty etuus jää saamatta. Myöskään näissä järjestelmissä ei nykyisellään ole erityissäännöksiä saatavien vanhentumisesta.

Saatavan vanhentuminen aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnässä

Maatalousyrittäjien luopumisjärjestelmien mukaisen etuuden aiheeton maksaminen voi johtua asiakkaasta, etuusasian käsittelystä tai seikasta, johon asiakas tai eläkelaitos ei voi vaikuttaa. Etuuden aiheeton maksaminen voi johtua päätösvirheen ohella myös etuuden maksamisessa tapahtuneesta virheestä. Luopumistukilain mukaan aiheettomasti maksettu etuus on lähtökohtaisesti perittävä takaisin. Laissa tarkemmin säädetyissä tilanteissa takaisinperinnästä voidaan kuitenkin osaksi tai kokonaan luopua. Jotta aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperiminen olisi mahdollista, virheellisen etuuspäätöksen tilalle on yleensä ensin annettava uusi muutettu etuuspäätös, jonka jälkeen takaisinperintäpäätös voidaan vasta tehdä. Jollei etuudensaaja anna suostumustaan virheellisen etuuspäätöksen muuttamiseen vahingokseen, sen poistamista on ensin haettava vakuutusosikeudelta.

Luopumistuen samoin kuin muuta aikaisempaa luopumislainsäädäntöä soveltaen myönnetyn ja aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnässä on noudatettu vanhentumisasetuksen yleistä kymmenen vuoden vanhentumisaikaa, joka on alkanut kulua erikseen jokaisen etuuserän osalta sen maksamishetkestä lukien. Aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnän takarajaksi on kuitenkin käytännössä usein muodostunut viisi vuotta, koska vakuutusosoikeus on vain erittäin painavista syistä poistanut virheellisen päätöksen, jonka lainvoimaiseksi tulosta on kulunut yli viisi vuotta. Sellaisena erittäin painavana syynä, jonka nojalla päätös on voitu poistaa edellä mainitun määräajan jälkeen, on pidetty lähinnä etuudensaajan vilpillistä menettelyä.

Luopumistukilain takaisinperintäsäännökset vastaavat sisällöltään yksityisten alojen työeläkelainsäädännön säännöksiä. Luopumistukilain 25 §:ssä on säännökset luopumistuen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä niissä tilanteissa, joissa luopumistukea ei tulisi maksaa sen johdosta, että luopuja on työskennellyt ansiotyössä siinä määrin, että hänen tulonsa ovat ylittäneet luopumistukilaissa säädetyn muita ansiotöitä koskevan ansiotulorajan. Lainkohdassa viitataan takaisinperinnän osalta työntekijäin eläkelain (395/1961), jäljempänä TEL, 4 c §:n 6 momenttiin, jossa on säädetty takaisinperinnän kohtuullistamisen edellytyksistä työttömyyseläkkeen osalta silloin, kun eläkkeensaaja on työskennellyt siinä määrin, että työttömyyseläkkeen ansiotuloraja on ylittynyt. Luopumistukilain 25 §:ssä mainitusta syystä aiheettomasti maksettu luopumistuki on perittävä aina täysmääräisesti takaisin, mikäli ylityksiä on pidemmältä ajalta kuin kolmelta kuukaudelta. Jos ylitys on enintään kolmen kuukauden ajalta, eläkelaitos voi erityisistä syistä luopua aiheetta maksetun etuuden takaisinperinnästä.

Kaikki muut takaisinperintätilanteet on säädelty luopumistukilain 31 §:ssä, joka vastaa sisällöltään TEL:n 18 §:ää. Säännöksen mukaan aiheettomasti maksettu tuki voidaan jättää kokonaan tai osittain takaisinperimättä, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja tuen maksamisen ei ole katsottava johtuvan tuen saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisinperittävä määrä on

vähäinen.

Luopumistukiasioissa takaisinperintämenettely on kaksivaiheinen. Ensin määritetään, kuinka paljon tukea on maksettu liikaa, ja sen jälkeen harkitaan, onko liikaa maksettu tuki perittävä takaisin kokonaan vai onko takaisinperintää kohtuullistettava. Myös vanhentumissäännökset on otettava huomioon määrättäessä sitä, paljonko etuudensaajalle liikaa maksetusta etuudesta voidaan periä takaisin. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetaan takaisinperittävän saatavan määrä. Saatavan vanhentuminen voi kohdistua vain tähän määrään.

Luopumistuki- ja muissa luopumisjärjestelmissä noudatettu takaisinperintämenettely on aikaisemmin vastannut yksityisten alojen työeläkelainsäädännössä noudatettua menettelyä. Vuoden 2004 alusta voimaan tulleella lailla 1332/2003 yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön on otettu erityissäännöksiä saatavan vanhentumisesta. Työeläkelakien mukaiseen takaisinperintään ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena soveltaa vanhentumislain mukaista kolmen vuoden yleistä vanhentumisaikaa, joka tulee aina erikseen katkaista saatavan vanhentumisen estämiseksi. Yksityisten alojen eläkelaeissa on myös pidetty tarpeellisena säätää erikseen aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperimisen määräaika ja erikseen takaisinperintäsaatavan vanhentumisaika. Monivaiheisen takaisinperintäprosessin aikana ei ole pidetty aiheellisena erikseen muistuttaa etuudensaajaa aiheettomasti maksetusta etuudesta vanhentumisen katkaisemiseksi, koska vasta takaisinperintäpäätöstä tehtäessä harkitaan takaisinperinnän kohtuullisuutta ja vasta takaisinperintäpäätöksellä vahvistetaan, mikä takaisinperittävä määrä on. Erilliset katkaisutoimet tulevat ajankohtaisiksi vasta takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen.

TEL:n 18 §:n 5 momentin mukaan aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperintää koskeva päätös on annettava kymmenen vuoden kuluessa etuuden maksamisesta. Takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen saatava vanhenee viidessä vuodessa, ellei vanhentumista ole katkaistu velan vanhentumislain 10 ja 11 §:ssä säädettyillä tavoilla. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Velan vanhentumislain 10 §:ssä on säädetty vapaa-

muotoisesta velan vanhentumisen katkaisemisesta ja lain 11 §:ssä on puolestaan säännökset velan vanhentumisen katkaisemisesta oikeudellisin toimin esimerkiksi laittamalla saatavaa koskeva kanne vireille tuomioistuimessa. Vapaamuotoinen velan vanhentumisen katkaiseminen tarkoittaa esimerkiksi sitä, että velkoja vaatii velalliselta suoritusta tai muistuttaa velallista velasta jälkikäteen todennettavalla tavalla.

Päätökseen perustuvan etuuden saamisen vanhentuminen

Luopumistukipäätökseen perustuva saaminen on voinut syntyä esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilölle myönnettyä etuutta, luopumistukea, on maksettu jostain syystä määrältään liian pienenä. Tällöin esimerkiksi yhteensovitusperuste on voitu valita virheellisesti. Joissain harvinaisissa tilanteissa luopumistukierä on voinut jäädä kokonaan maksamatta luopumistukipäätöksen antamisen jälkeen. Syynä on saattanut olla esimerkiksi luopumistuen maksamisessa tapahtunut virhe. Vanhentumisasetuksen mukaan luopumistukipäätöksen antamisen jälkeen esimerkiksi määrältään liian pienenä maksettu tukierä vanheni vanhentumisasetuksen mukaisesti yleisessä kymmenen vuoden vanhentumisajassa. Vanhentumisaika alkoi kulua erikseen jokaisen tukierän osalta sen maksamishetkestä lukien. Etuuden saamisen vanhentuminen on voitu katkaista vapaamuotoisesti. Päätökseen perustuvan etuussaamisen vanhentuminen ei ole ollut esteenä sille, että eläkelaitos on vanhentumisesta huolimatta omaloitteisesti maksanut suorittamatta jääneen etuuden asianosaiselle.

Yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöä koskevalla lainmuutoksella 1332/2003 päätökseen perustuvan etuuden saamisen vanhentumisen osalta on säädetty erikseen kymmenen vuoden vanhentumisajasta TEL:n 19 b §:ssä. Säännöksen mukaan etuuden saaminen vanhentuu kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, jona se olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä on säädetty.

1.2. Hallintolain säännökset maatalousyrittäjien luopumistukijärjestelmässä

Vuoden 2004 alusta voimaan tullut hallintolaki (434/2003) on hallinnon toimintaa sääntelevä yleislaki, jossa säädetään hyvän hallinnon perusteista ja hallintoasioissa noudatettavasta menettelystä. Hallintolaki korvaa siinä kumottujen hallintomenettelylain (598/1982), asiakirjain lähettämisestä annetun lain (74/1954) ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain (232/1966) säännökset. Hallintolakiin on pyritty kokoamaan hallintoasian käsittelyssä noudatettavat menettelysäännökset sekä hallinnon palvelujen laadun vähimmäisvaatimukset mahdollisimman kattavasti siten, ettei muuhun lainsäädäntöön tarvitsisi ottaa samaa asiaa koskevia säännöksiä. Muussa laissa ei myöskään tulisi tarpeettomasti viitata hallintolain säännöksiin.

Hallintolakia on pääsäännön mukaan noudatettava kaikentyyppisten julkisten hallinto tehtävien hoitamisessa sekä hallintoasioiden vireillepanoon, käsittelyyn ja tiedoksiantoon liittyvässä menettelyssä. Hallintolain 2 §:n nojalla laki tulee suoraan sovellettavaksi myös yksityisten alojen eläkelaitosten ja eläketurvakeskuksen toimintaan niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä, jollei erikseen toisin säädetä. Hallintolakia koskevan hallintovaliokunnan mietinnön (HaVM 29/2002 vp) mukaan eri hallinnonaloilla on selvitettävä tarpeet ja mahdollisuudet sovittaa yhteen erityislainsäädäntöä hallintolain kanssa siten, että tarve poiketa hallintolain säännöksistä jää mahdollisimman vähäiseksi.

Nykyisin luopumistukiasioiden käsittelyssä noudatetaan samoja periaatteita kuin yksityisten alojen työeläkeasioiden käsittelyssä. Luopumistukilain 40 §:ssä on viittaussäännös TEL:n 10 c §:ään. Viimeksi mainittuun lainkohtaan on sisällytetty, sellaisena kuin se oli voimassa ennen 1 päivänä tammikuuta 2004 voimaan tullutta lainmuutosta 1332/2003, säännöksiä asianosaisen puhevallasta, asianosaisen kuulemisesta sekä viittauksia eräisiin hallintomenettelylain (598/1982) säännöksiin asian käsittelystä. Kyseisen lainkohdan 2 momentissa on ollut erityissäännös eläkelaitoksen toimihenkilön ja hallituksen jäsenen esteellisyyteen liittyen. Vastaava viittaussäännös TEL:n 10 c §:ään on maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä anne-

tun lain 43 §:ssä, luopumiseläkelain 24 §:ssä ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:ssä.

TEL:ia on muutettu lailla 1332/2003 siten, että TEL:n 10 c §:n 1 momentista poistettiin erityissäännös asianosaisen kuulemisesta eikä alle 15-vuotiaan puhevallasta sekä kumottiin viittaukset hallintomenettelylain säännöksiin. Hallintolain säännöksiä sovelletaan edellä mainittujen säännösten sijasta 1 päivästä tammikuuta 2004 lukien.

Esteellisyys

Hallintolain 28 §:ssä on lueteltu hallintolain mukaiset esteellisyysperusteet. Maatalousyrittäjien eläkelaitos on lain nojalla velvollinen hoitamaan sille säädettyjä tehtäviä, kuten maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969), jäljempänä MYEL, sekä luopumistukilain toimeenpanotehtäviä. Näissä tehtävissä eläkelaitoksen toimihenkilöt ja hallituksen jäsenet joutuvat käsittelemään ja ratkaisemaan eläkelaitoksesta MYEL-vakuutuksen ottaneen maatalousyrittäjän asioita. Hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa olevat palvelu- ja toimeksiantosuhdetta ja hallituksen jäsenyyttä koskevat esteellisyyssäännökset ovat ongelmallisia eläkelaitoksen toimihenkilön ja hallituksen jäsenen osallistuessa yksittäisen asian käsittelyyn. Tämän vuoksi myös luopumistukiasioiden ja muiden luopumisjärjestelmien osalta on aikaisemmin viitattu TEL:ssä olevaan erityissäännökseen, jonka mukaan eläkelaitoksen toimihenkilö ja hallituksen jäsen voi hallintomenettelylaissa säädetyn estämättä käsitellä asiaa, joka koskee eläkelaitoksessa eläketurvan järjestänyttä työnantajaa tai tällaisen työnantajan palveluksessa olevaa työntekijää tai yrittäjää. TEL:iin jätettiin lain 10 c §:n 2 momentissa ollut toimihenkilön ja hallituksen jäsenen esteellisyyttä koskeva erityissäännös, mutta se siirrettiin TEL:n 10 c §:n 1 momenttiin. Edellä mainitun erityissäännöksen säilyttäminen on tarpeellista edelleen myös luopumistukijärjestelmässä sekä sitä edeltäneissä luopumisjärjestelmissä.

Puhevalta

Luopumistukilaissa ja muissa luopumisjärjestelmiä koskevissa aikaisemmissa laeissa

on viittaus TEL:n 19 b §:n 1 momenttiin, jossa on erityissäännös asianosaisen puhevallasta. Lainkohta koskee eläkkeen hakemista tilanteissa, joissa asianosainen ei iän, sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi itse kykene hakemaan eläkettä tai hoitamaan asiaansa. Säännösten nojalla puhevaltaa voi käyttää muun muassa eläkelaitoksen hyväksymä asianosaisen lähiomainen tai muu henkilö, joka on pääasiallisesti huolehtinut hänestä. Säännökset on otettu lakiin asianosaisen etua ajatellen. Säännösten säilyttämistä on pidetty asianosaisen edun vuoksi tarkoituksenmukaisena, koska hallintolaissa on rajoitetumpi puhevallan käyttäjien piiri. Säännöksen säilyttäminen on samoista syistä perusteltua myös luopumistukilaissa sekä muissa luopumisjärjestelmiä koskevissa laeissa.

Asian käsittely ja asian selvittämisvelvollisuus

Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset. Asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Hänen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen. Hallintolain selvittämisvelvollisuudessa lähtökohtana on, että velvoittavien hallintopäätösten kohdalla selvitysvelvollisuus on pääsääntöisesti viranomaisella ja edunsvovien päätösten osalta asianosaisella itsellään.

Luopumistuessa on kysymys edunsvovasta päätöksestä, jolloin asianosaisella on intressi asian selvittämiseen. Luopumistukijärjestelmä rahoitetaan valtion varoin. Siksi on tärkeää, että myönnettävät etuudet voidaan vahvistaa mahdollisimman oikeiden tietojen perusteella. Asianosaiselle on asetettu erityissäännöksiin velvollisuus oma-aloitteisesti ilmoittaa etuuden myöntämiseen tarvittavat tiedot ja etuuden maksamiseen vaikuttavat tiedot. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista asioista on säädetty luopumistukilain 30 a §:ssä.

Maatalousyrittäjien luopumistuessa annettussa asetuksessa (1583/1994), jäljempänä luopumistukiasetus, on puolestaan luopumistukiasian hakemiseen ja käsittelyyn liittyviä säännöksiä. Luopumistukiasetuksen mukaan

luopumistukihakemus on tehtävä ja sitoumukset annettava Melan hyväksymällä lomakkeella. Asetuksessa on myös lueteltu asiakirjat, jotka hakijan on liitettävä hakemukseen sen käsittelyä varten. Asetuksen 17 ja 18 §:ssä säädetään lisäksi hakemuksen toimittamisesta, siirtämisestä ja vireilletulosta sekä hakemuksen vireilletulon ajankohtaan vaikuttavista seuraamuksista, jos hakija ei ole toimittanut hänelle määrättyssä kohtuullisessa ajassa hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavaa lisäselvitystä. Edellä mainituissa säännöksissä korostetaan asianosaisen selvittämisvelvollisuutta. Hallintolakia yksityiskohtaisempi sääntely selvitysvelvollisuuden jakautumisesta asianosaisen ja eläkelaitoksen välillä on edelleen tarpeen. Myös yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön on otettu mainituista asioista vastaavanlaisia erityissäännöksiä.

Hakemuksen täydentäminen

Hallintolakiin ei sisälly erityistä asiakirjan allekirjoitusvaatimusta. Hallintolain 16 §:ssä todetaan asiakirjan sisällöstä, että siitä on käytävä ilmi, mitä asia koskee. Lisäksi asiakirjassa on mainittava lähettäjän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot. Hallintolain 22 §:n 1 momentissa säädetään viranomaiselle toimitetun asiakirjan puutteellisuudesta. Lainkohdan mukaan viranomaisen on kehotettava lähettäjää täydentämään asiakirjaa, jollei se ole tarpeetonta asian ratkaisemiseksi.

Lain 22 §:n 2 momentin mukaan viranomaiseen saapunutta asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä ja eheyttä ole syytä epäillä. Asiakirjan täydentämistä koskevan pykälän perusteissa (HE 72/2002 vp s. 72) todetaan, että viranomaiselle toimitettu asiakirja voi olla puutteellinen esimerkiksi sen vuoksi, että asiakirjaa ei ole nimenomaisesti allekirjoitettu, kun muussa laissa tällaista allekirjoitusta edellytetään. Tätä puutetta ei kuitenkaan tarvitse korjata, jos asiakirjassa on sellaiset tiedot, että viranomainen voi ottaa yhteyttä lähettäjään epäillessään asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä. Asiakirjan alkuperäisyydellä tarkoitetaan tietoa asiakirjan lähettäjistä ja eheydellä asiakirjan säilymistä muuttumattomana. Edellä mainittuihin asioihin liittyvät

epäilyt oikeuttavat kuitenkin viranomaisen aina vaatimaan asiakirjan toimittamista joko alkuperäisenä ja varustettuna asianmukaisin allekirjoituksin tai asiakirjan toimittamista uudelleen allekirjoitettuna.

Luopumistuki on etuus, joka myönnetään maatalousyrittäjälle tietyin luopumistukilaisissa säädettyin edellytyksin. Luopumistuen myöntäminen edellyttää, että luopuja sitoutuu olemaan harjoittamatta maataloutta luopumistukilaisissa tarkoitettulla tavalla. Mikäli luopuja rikkoo sitoumustaan, hänen luopumistukensa maksaminen voidaan keskeyttää tai lakkauttaa. Luopumistuen myöntäminen edellyttää toisaalta, että tilan tai pellon vastaanottava luovutuksensaaja sitoutuu viljelemään peltoja yhtä kauan kuin luopumistukea maksetaan, kuitenkin aina vähintään viisi vuotta. Mikäli luovutuksensaaja rikkoo sitoumustaan, on eläkelaitoksen veloitettava hänet korvaamaan luopumistuen pääoma-arvo, elleivät painavat kohtuusnäkökohdat puolla pääoma-arvon perimättä jättämistä kokonaan tai osittain.

Luopumistukiasetuksen 17 §:ssä säädetään, että luopumistukea haetaan ja jatkajien sitoumukset annetaan Melan hyväksymällä lomakkeella. Luopumistukilain 21 §:n 1 momentissa on lisäksi säädetty erikseen hakemukseen liitettävän luovutuskirjan luonnoksen allekirjoittamisesta luopumistukea haettaessa. Kun hakemuksen muodosta on erillinen säännös, on käytännössä edellytetty, että myös hakemuslomakkeen allekirjoituskohta täytetään asianmukaisesti. Luopumistukihakemus sisältää varsinaisten hakemustietojen lisäksi myös luopujien sitoumuksen siitä, että he lopettavat maatalouden harjoittamisen, jos luopumistuki myönnetään ja vakuutuksen siitä, että hakemuksella annetut tiedot pitävät paikkansa. Hakemukseen on liitettävä luovutuksensaajan lomakkeella annettava sitoumus, jossa vastaavasti on kohta allekirjoitukselle.

Luopumistukihakemukseen ja siinä olevaan sitoumukseen sisältyy hakijaa veloitettavia asioita. Allekirjoituksen puuttumista luopumistukihakemuksesta on pidettävä sellaisena asiakirjan puutteena, joka on täydennettävä ennen asian ratkaisemista. Jotta jälkeinpäin ei syntyisi epäselvyyttä siitä, mihin hakija on sitoutunut, allekirjoituksen edellyttäminen on edelleen perusteltua. Koska hal-

lintolaissa lähdetään siitä, ettei asiakirjaa tarvitse täydentää allekirjoituksella, mikäli ei ole epäilystä asiakirjan alkuperästä, on asian säänteleminen erityissäännöksellä luopumistukilaissa tarpeen. Vastaava koskee myös luovutuksensaajien antamia sitoumuksia.

Nykyisellään Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ei ole käytettävissään tarvittavia teknisiä valmiuksia sähköisten asiointipalvelujen järjestämiseksi siten kuin sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetuissa laissa (13/2003) säädetään asian vireillepanosta sähköisellä asiakirjalla. Mikäli sähköisten asiointipalvelujen järjestäminen luopumistukiasioissa olisi tulevaisuudessa kuitenkin mahdollista, luopumistukihakemusta ja luovutuksensaajien sitoumuslomaketta koskevan allekirjoitusvaatimuksen täyttäisi myös sähköisistä allekirjoituksista annetun lain 18 §:ssä tarkoitettu sähköinen allekirjoitus.

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta maatalousyrittäjien luopumisjärjestelmissä on erityissäännökset luopumistukilain 37 §:ssä, LUEL:n 23 §:ssä, SPVEL:n 40 §:ssä sekä LUKL:n 32 §:ssä. Ylimääräisen muutoksenhaun sekä menettelysäännösten osalta on viitattu TEL:n säännöksiin. Näiden erityissäännösten säilyttäminen on tarpeellista, koska muutoksenhausta ei ole säännöksiä hallintolaissa.

Asia- ja kirjoitusvirheen korjaaminen

Hallintolain 50 ja 51 §:ssä säädetään asia- ja kirjoitusvirheen korjaamisesta. Hallintolain mukaan päätöksessä olevan asiavirheen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää hänen suostumustaan. Suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Päätöksessä olevan ilmeisen kirjoitusvirheen osalta lähtökohtana on, että virhe on korjattava. Virhettä ei saa kuitenkaan korjata asianosaisen vahingoksi, jos se johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen eikä virhe ole aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Luopumistukilain säännökset asia- ja kirjoitusvirheen korjaamisesta vastaavat sisällöltään yksityisten alojen työeläkelakien

säännöksiä. Luopumistukilaissa on tältä osin viittaukset TEL:n 21 e §:ään, jossa on säännöksiä päätösvirheen korjaamisesta. Säännösten mukaan päätöksessä olevaa asiavirhettä ei saa missään tilanteessa korjata asianosaisen vahingoksi, jollei hän ole antanut korjaamiseen suostumustaan. Myöskään ilmeistä kirjoitusvirhettä, joka johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen, ei saa missään tilanteessa korjata. Yksityisten alojen eläkelaeissa on siten hallintolain säännöksiä rajoitetumpi mahdollisuus korjata päätöksessä oleva asia- tai kirjoitusvirhe henkilön vahingoksi. Hallintolain 6 §:ssä nimenomaisesti säädetyn luottamuksensuojan on todettu asettavan erityisen suuria vaatimuksia eläkevakuutusta hoitavan viranomaisen toiminnalle.

Eläkeasioiden vaikeaselkoisuuden vuoksi virheen ilmeisyys ja asianosaisen myötävaikutus virheen syntymiseen on usein tulkinanvaraista. Siksi yksityisten alojen eläkelaeissa on pidetty aiheellisena säilyttää hallintolakia tiukempi sääntely virheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi. Vastaavat perusteet ovat olemassa myös luopumistuki- ja sitä edeltäneissä luopumisjärjestelmissä asiavirheiden korjaamisesta koskevien säännösten osalta. TEL:n 21 e §:n 1 ja 2 momentissa olevia säännöksiä asia- ja kirjoitusvirheen korjaamisesta on täydennetty lailla 1332/2003 siten, että menettelyvirhe on myös säännöksessä tarkoitettu asiavirhe ja että ilmeiseen kirjoitus- tai laskuvirheeseen verrattava selvä virhe olisi säännöksessä tarkoitettu kirjoitusvirhe. Muilta osin mainitut lainkohdat ovat säilyneet entisellään, joten niissä on säilytetty hallintolain säännöksiä rajoitetumpi mahdollisuus korjata päätöksessä oleva virhe asianosaisen vahingoksi. Pykälän 3 ja 4 momenttia vastaavat säännökset sisältyvät hallintolakiin, minkä vuoksi ne on kumottu. Luopumistukilain 40 §:ssä viitataan nykyisellään koko TEL:n 21 e §:ään. Siten edellä mainitut lainmuutokset tulevat koskemaan myös luopumistukilakia ja muita luopumisjärjestelmiä, mitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Päätöksen sisältö ja tiedoksianto

Hallintolain 44 §:ssä on säännökset viranomaisen antaman päätöksen sisällöstä. Sään-

nöksen mukaan päätöksestä on ilmentävä päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu. Luopumistukea haetaan etukäteen luovutuskirjan luonnoksen tai esisopimuksen perusteella. Edellä mainittu velvoite johtuu Euroopan yhteisöjen valtioonutukia koskevista määräyksistä. Eläkelaitos antaa hakemuksen perusteella ehdollisen päätöksen hakijan oikeudesta luopumistukeen. Ehdollinen päätös raukeaa, jos lopullista luovutuskirjaa ei toimiteta eläkelaitokselle kuuden kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta. Lopullisen luovutuskirjan toimittamisen jälkeen luopumistuesta annetaan alkamispäätös, kun kaikki luopumistuen myöntämisen ja lain 22 §:ssä säädetyt luopumistuen maksamisen edellytykset täyttyvät. Luopumistukiasioissa ehdollisella päätöksellä määritetään ne ehdot, joiden täytyessä hakijalle myönnetään luopumistuki. Luopumistukilakiin olisi tämän johdosta tarkoituksenmukaista ottaa hallintolain 44 §:ää yksityiskohtaisemmat säännökset ehdollisen päätöksen sisällöstä.

Hallintolain 59 §:n mukaan tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Lain 60 §:n mukaan todisteellinen tiedoksianto toimitetaan pääsääntöisesti postitse saantitodistusta vastaan. Tiedoksianto on toimitettava perille saantitodistusta vastaan, jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kulu muutoksenhakuajaksi tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika. Hallintolain perustelujen mukaan velvoittavia päätöksiä ovat kaikki sellaiset päätökset, joissa asetetaan jokin toiminnallinen velvoite, esimerkiksi maksuvelvoite. Todisteellista tiedoksiantotavan tarpeellisuutta on perusteltu henkilön mahdollisuudella reagoida mahdollisen määräajan kuluessa.

Luopumistukipäätökset lähetetään asianosaisille postitse. Päätökset ovat aina henkilökohtaisia. Etuutta koskevassa päätöksessä on aina päätöksen antopäivä ja valitusosoitus. Määräajan kulumisen voidaan päätöksestä valitettaessa arvioida tarvittaessa uudelleen, jos asiassa esitetään riittävä selvitys siitä, ettei päätöstä ole saatu tiedoksi seitsemän päivän kuluessa sen postituspäivästä. Yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön sisältyy TEL:n 19 f §:ään otettu erityissäännös siitä,

että päätös voidaan lähettää tiedoksi tavallisella kirjeellä. Yksityisten alojen työeläkejärjestelmän toimivuuden kannalta on pidetty tarkoituksenmukaisena, että myös velvoittavat päätökset voitaisiin lähettää jatkossakin tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä. Myös luopumistuki- ja luopumisjärjestelmässä päätösten toimittaminen saantitodistuksella asianosaiselle merkitsisi eläkelaitoksen työmäärän ja hallintokustannusten lisääntymistä sekä käsittelyn hidastumista.

Luopumistukilain 37 §:n mukaan haettaessa muutosta eläkelaitoksen päätökseen noudatetaan, mitä TEL:n 20 §:ssä on säädetty. Eläkelautakunnan ja vakuutusosastoituksen muutoksenhakuviranomaisina antamien päätösten osalta yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöä on tältä osin muutettu. TEL:n 21 §:n 4 momenttiin on lisätty erityissäännös siitä, että päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen.

2. Esityksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset

2.1. Saatavan vanhentuminen

Luopumistukilakiin ehdotetaan lisättäväksi saatavan vanhentumista koskevat säännökset, jotka vastaavat sisällöltään yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön otettuja säännöksiä. Näin luopumistukilakiin otettavilla uusilla erityissäännöksillä säilytettäisiin tähän asti noudatettu kymmenen vuoden vanhentumisaika sekä aiheettomasti maksetun luopumistuen takaisinperinnässä että päätökseen perustuvan maksamatta jääneen etuuden vanhenemisen osalta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperintää koskeva päätös olisi annettava kymmenen vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien.

Aiheettomasti maksetun etuuden osalta ehdotettu kymmenen vuoden määräaika katkeaisi vain takaisinperintäpäätöksen antamisella. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhenisi viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista olisi sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaisi kulu uusi viiden vuoden määräaika.

Päätökseen perustuvan saamatta jääneen etuuden osalta saatava vanhentuisi kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jona etuus olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkeamisesta alkaisi tässäkin tapauksessa uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Vastaavat muutokset ehdotetaan tehtäväksi myös lakeihin, joissa säädetään luopumistukijärjestelmää edeltäneistä luopumisjärjestelmistä ja joiden perusteella edelleen maksetaan eläkkeitä ja korvauksia. Näiden lakien nojalla annetaan edelleen takaisinperintäpäätöksiä. Vastaavasti on mahdollista, että myös näitä lakeja toimeenpantaessa etuudensaajalta on jäänyt etuus osittain tai kokonaan saamatta. Yhdenmukainen sääntely saatavien vanhentumisen osalta olisi paitsi eläkkeensaajien yhdenvertaisen kohtelun niin myös järjestelmien toimeenpanon kannalta edelleen tarkoituksenmukainen.

2.2. Julkisen hallintotehtävän hoitaminen

Ehdotetuissa muutoksissa on lähtökohtana, että Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen erilaisten julkisten hallintotehtävien hoitamiseen sovellettaisiin hallintolakia, jollei hallintolaista poikkeavaan sääntelyyn ole erityistä syytä. Tarkoituksena on, että siltä osin kuin luopumistukilaissa on aikaisemmin viitattu TEL:n säännöksiin asian käsittelystä ja muutoksenhausta, yhdenmukaisuus työeläkejärjestelmän käsittelyperiaatteiden kanssa edelleen säilytettäisiin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että luopumistukilain nykyiset viittaussäännökset työntekijäin eläkelakiin muutettaisiin vastaamaan uuden hallintolain johdosta lailla 1332/2003 muutettuja TEL:n säännöksiä. Täten luopumistukilaissa viitattaisiin edelleen TEL:n 10 c §:n 1 momenttiin, jossa on erityissäännös toimihenkilön ja hallituksen jäsenen esteellisyydestä sekä TEL:n 21 e §:ään, jossa on säännökset asia- ja kirjoitusvirheen korjaamisesta. Lisäksi säilytettäisiin viittaussäännös TEL:n 19 b §:n 1 momenttiin, jossa on erityissäännös puhevallasta. Vastaavat muutokset ehdotetaan tehtäväksi myös luopumistukea edeltäneitä luopumisjärjestelmiä koskeviin lakeihin.

Luopumistuen hakeminen ja asian selvittämismvelvollisuus

Koska hallintolaissa on säännöksiä samoista asioista, luopumistukilainsäädännön hallintolakia täydentävät tuen hakemiseen liittyvät säännökset on selkeyden vuoksi tarkoituksenmukaista siirtää lakiin. Myös TELiä on muutettu 1 päivänä tammikuuta 2004 voimaan tulleella lailla 375/2001 siten, että TEL:n 10 b §:n 1 momentissa säädetään eläkkeen hakemisesta erityisellä lomakkeella, johon on liitettävä eläkelaitoksen määräämä selvitys. Lisäksi lakiin on otettu säännökset hakemuksen toimittamisesta ja vireilletulosta sekä siitä, että tarkempia säännöksiä eläkkeen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Hakemuksen täydentäminen

Yksityisten alojen työeläkelainsäädännössä ei nimenomaisesti edellytetä eläkehakemuksen allekirjoittamista. Luopumistuki eroaa työeläkkeistä siinä, että hakijalta edellytetään luopumistuen maksamisen vastineeksi sitoumusta maatalouden harjoittamisesta luopumisesta. Lisäksi edellytetään, että luopumistukilaissa tarkoitettu luovutuksensaaja antaa sitoumuksen siitä, että hän noudattaa sitoumuksen ehtoja hänelle määrätyn sitoumusajan. Koska kyseisiin lomakkeisiin sisältyy sitoumusvelvoite, on tarkoituksenmukaista, että luopumistukipäätös voidaan antaa vain sellaisten hakemusten perusteella, joihin on liitetty asianmukaisesti allekirjoitetut lomakkeet. Tämän vuoksi ehdotetaan, että luopumistukilakiin otetaan luopumistukeen liittyvien velvoitteiden johdosta erityissäännös siitä, että luopumistukihakemus ja luopumistukilain 9 ja 10 §:ssä tarkoitettut sitoumukset on allekirjoitettava.

Päätöksen sisältö ja tiedoksianto

Luopumistukilakiin ehdotetaan otettavaksi erityissäännökset ehdollisen päätöksen sisällöstä. Kaikki luopumistuen myöntämistä koskevat ehdot olisi mainittava päätöksessä samoin kuin ehto siitä, että päätös raukeaa, mikäli lopullista luovutuskirjaa ei toimiteta eläkelaitokselle kuuden kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta.

Hallintolain 60 §:n mukaan tiedoksianto on toimitettava postitse saantitodistusta vastaan, jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kuluu muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika. Yksityisten alojen työeläkejärjestelmässä on TEL:n 19 f §:ään ja 21 §:n 4 momenttiin otettu erityissäännökset siitä, että eläkelaitoksen, eläketurvakeskuksen sekä muutoksenhakuasteiden antamat päätökset toimitetaan asianosaiselle postitse tavallisena tiedoksiintona. Tätä on pidetty eläkejärjestelmän toimivuuden kannalta tärkeänä. Luopumistukijärjestelmässä ja muissa luopumistukijärjestelmissä on samanlainen muutoksenhakumenettely ja vastaavat itseoikaisu- ja mahdollisuudet kuin yksityisten alojen työeläkeasioissa. Luopumistukijärjestelmän toimivuuden kannalta on tarkoituksenmukaista tehdä vastaavat muutokset luopumistukilakiin sekä yhdenmukaisuuden vuoksi myös niihin muihin luopumistukijärjestelmiä koskeviin lakeihin, joiden perusteella etuuksia on edelleen maksussa.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksen tavoitteena on selkeyttää saatavien vanhentumista koskevaa sääntelyä luopumistukilain ja sitä edeltäneissä luopumistukijärjestelmissä 1 päivänä tammikuuta 2004 voimaan tulleen velan vanhentumislain johdosta sekä toteuttaa hallintolaista johtuvat tarpeelliset muutokset. Velan vanhentumislain säännöksiä saatavan vanhentumisesta ei sellaisenaan kokonaisuudessaan sovelleta luopumistukiin ja sitä edeltäneisiin luopumistukijärjestelmiin. Mainittua lakia ei muun muassa sovelleta tilanteeseen, jossa maatalouden harjoittamisesta luopuneelle on myönnetty etuus määrältään liian pienenä. Luopumistukea tai vastaavaa etuutta saavan oikeusturvan kannalta on tarkoituksenmukaista, että lainsäädännössä on yhdenmukaiset erityissäännökset niitä tilanteita varten, joissa joko eläkelaitokselle tai maatalouden harjoittamisesta luopuneelle on syntynyt saatava, jota koskevasta maksuvelvollisuudesta on kysymys. Ehdotetut vanhentumisajat vastaavat yksityisten alojen työeläkelainsäädännössä toteutettuja lainmuutoksia ja nykyistä soveltamis-

käytäntöä. Eläkelaitosten hallintokustannusten ei arvioida ehdotusten johdosta lisääntyvän, koska velan vanhentumisen katkaisemisessa meneteltäisiin samalla tavoin kuin rykyisinkin.

Hallintolaista aiheutuvien muutosten osalta ehdotetuilla muutoksilla säädeltäisiin lain tasolla luopumistukijärjestelmään ja niitä edeltäneisiin luopumistukijärjestelmiin liittyvät tilanteet, joista on tarpeen säätää erikseen yksityiskohtaisemmin kuin hallintolaissa. Ehdotetut muutokset vastaavat sisällöltään pääosin yksityisten alojen työeläkelainsäädännössä jo toteutettuja muutoksia ja siten varmistavat kansalaisten yhdenmukaista kohtelua eläkeasioissa.

Ehdotetuilla muutoksilla ei arvioida olevan vaikutuksia etuuksista aiheutuviin menoihin tai eläkelaitoksen hallintokustannusten määrään. Ehdotuksilla ei arvioida myöskään olevan organisatorisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa.

Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, Eläketurvakeskukselta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:lta, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta, Paliskuntain yhdistykseltä, Saamelaiskäräjiltä ja Svenska lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:lta. Saamelaiskäräjiä lukuun ottamatta lausunnon antaneet tahot ovat pitäneet ehdotettuja muutoksia perusteltuina. Tuottajajärjestöt tosin ovat esittäneet harkittavaksi takaisinperintäpäätöksen tekemisen määräajan yhdenmukaistamista kansaneläkelain vastaavan säännöksen kanssa yksityisten alojen lainsäädännössä omaksutun määräajan sijasta. Ehdotuksessa on kuitenkin pitäydytty työeläkelainsäädännön mukaiseen määräaikaan, koska luopumistuki työeläkkeenluonteisena osittain perustuu kyseiseen lainsäädäntöön eikä kansaneläkelakiin. Saamelaiskäräjät puolestaan on katsonut, ettei maatalousyrittäjille tarkoitettu luopumistukijärjestelmä sovellu saamelaiseen ponaanhoitoon, eikä sen vuoksi ole lausunut ehdotetuista muutoksista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta

Luopumistuen hakemista ja myöntämistä koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi lain 20, 20 a, 21 ja 21 a §:ään. Mainittuja lainkohtia edeltävä väliotsikko ehdotetaan muutettavaksi koskemaan luopumistuen hakemista ja myöntämistä.

20 §. Pykälässä säädetään tuen hakemisen ajankohdasta. Pykälän 1 momentin velvoite hakea tukea ennen luopumista säilyisi ennallaan. Edellä mainittu velvoite johtuu Euroopan yhteisöjen valtiontukia koskevista säännöistä.

Pykälän 2 momentiksi otettaisiin erityissäännös hakijan velvollisuudesta allekirjoittaa luopumistukihakemus ja liittää hakemukseen luovutuksensaajan allekirjoittama luopumistukilain 9 tai 10 §:ssä tarkoitettu sitoumus ehdollista päätöstä varten. Eläkelaitos antaa hakijan toimittaman luonnosluovutuskirjan sekä muiden hakemukseen oheistettavien liitteiden perusteella ehdollisen päätöksen oikeudesta luopumistukeen. Päätöksestä ilmenee kaikki ne ehdot, joiden on täyttyvä luopumistuen myöntämiseksi. Ehdollinen päätös raukeaa, jos lopullista luovutuskirjaa ei toimiteta eläkelaitokselle kuuden kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta. Ehdollisesta päätöksestä säädettäisiin tarkemmin lain 21 a §:ssä.

Pykälän 3 momentiksi otettaisiin yksityiskohtaiset säännökset hakemukseen liitettävistä selvityksistä, hakemuksen toimittamisesta oikealle viranomaiselle, hakemuksen siirtämisestä, hakemuksen vireilletulosta sekä hakijalta pyydetyn lisäselvityksen toimittamisen viivästymisen vaikutuksista hakemuksen vireilletuloon. Säännökset ovat nykyisin luopumistukiasetuksen 17 §:ssä. Kyseisessä asetuksenkohdassa säädetään hallintolakia yksityiskohtaisemmin asian vireilletulosta ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä, jonka vuoksi sääntelyn olisi tarkoituksenmukaista tapahtua lain tasolla. Myös yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön on lailla 375/2001 siirretty vastaavia säännöksiä lakiin.

Vaadittavat asiakirjat ja selvitykset säilyisivät muuttamattomina. Luopumistukiasetuksen 17:n 1 momentissa luetellaan hakemukseen liitettävät asiakirjat. Ammattitaitoa, luovutuksensaajan tuloja, tilan taloudellista elinkelpoisuutta sekä ympäristöä, hygieniää ja eläinten hyvinvointia koskevien selvitysten osalta momentissa viitataan asetuksen 6—9 §:ään, joissa kyseisistä tuen myöntämisen edellytyksistä säädetään. Ehdotetun lain uudessa 20 §:n 3 momentissa tarkoitettaisiin edelleen samoja selvityksiä, vaikka viittaus asetuksenkohtiin jäisikin pois.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin nykyisin luopumistukiasetuksen 18 §:n 2 momentissa olevat säännökset hakemuksen vireilletuloajankohdan siirtymisestä, jos hakija ei toimita häneltä pyydettyjä lisäselvityksiä asetetussa kohtuullisessa määräajassa.

20 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 20 a §, jossa säädettäisiin hakemuksen toimittamisesta eläkelaitokselle. Voimassa olevassa luopumistukiasetuksen 17 §:n 2 momentissa säädetään toimitelmistä, jotka voivat vastaanottaa hakemuksen ja sitoumukset. Näitä ovat kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen, työvoima- ja elinkeinokeskus, eläkelaitos ja eläkelaitoksen valtuuttama asiamies. Momentissa säädetään myös toimivaltaisista viranomaisista. Sanotun asetuksen pykälän 3 momentissa puolestaan säädetään 2 momentissa tarkoitettujen toimielinten velvollisuudesta siirtää hakemus kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle sekä tämän velvollisuudesta antaa hakemuksesta lausunto sekä toimittaa lausunto ja hakemusasiakirjat eläkelaitokselle. Asetuksen säännökset ehdotetaan ottavaksi sellaisinaan ehdotetun lain 20 a §:n 1—3 momentiksi.

Lisäksi pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuutuslainsäädäntöä siitä, että tarkemmat säännökset luopumistuen hakemisesta annetaan asetuksella.

21 §. Lainkohtaan ehdotetaan otettavaksi luopumistukiasetuksen 19 §:n 1 momentin säännökset luopumistukihakemuksen ratkaisemisesta. Pykälässä säädettäisiin lisäksi luopumistukea koskevasta ehdollisesta päätöksestä. Velvollisuudesta hakea tukea ennen luopumista johtuu, että luopumistukea on aina haettava asiakirjan luonnoksen tai esiso-

pimuksen perusteella. Sen jälkeen, kun hakemus on tullut vireille, hakija voi toteuttaa suunnitellun luopumisen lopullisesti ennen hakemuksen ratkaisua. Jos kuitenkin lopullista luopumista ei toteuteta ennen päätöksen antamista, eläkelaitos antaa päätöksensä ehdollisena siten, että luopumistukea maksetaan, jos luopuminen toteutetaan luonnoksen tai esisopimuksen mukaisesti määräajassa päätöksen antamisesta ja muut päätöksellä mainitut ehdot täyttyvät. Lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että päätöksellä tulisi ilmetä kaikki luopumistuen myöntämistä koskevat ehdot. Tarkoituksena ei ole muuttaa menettelyä, vaan täsmentää sitä koskevia säännöksiä. Määräaika ehdollisen päätöksen voimassaololle säilyisi ennallaan kuutena kuukautena. Voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momentin säännökset ehdollisen päätöksen raukeamisesta ja luopumisen ajankohdasta annettaessa ehdollinen päätös siirtyisivät 3 ja 4 momentiksi.

21 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jonka 1 momenttiin otettaisiin luopumistukiasetuksen 19 §:n 2 momenttiin sisältyvät säännökset tukea koskevan päätöksen lähettämisestä. Tiedoksiantotapana käytettäisiin tavallista kirjettä. Säännös ei kuitenkaan estäisi tiedoksiannon toimittamista saantitodistuksin tai haastetiedoksiantona siinä tapauksessa, että tällaista tiedoksiantotapaa poikkeuksellisesti pidettäisiin yksittäistapauksessa tarpeellisenä. Lisäksi eläkelaitoksella olisi edelleen velvollisuus antaa päätös tiedoksi sekä asianomaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle että kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Lisäksi päätös tulee antaa tiedoksi Paliskuntain yhdistykselle, jos tuen hakija on porotalouden harjoittaja.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin luopumistukiasetuksen 19 §:n 3 momentin säännökset eläkelaitoksen velvollisuudesta toimittaa luopumistukilain 9 ja 10 §:ssä tarkoitetuille luovutuksensaajille tieto sitoumusajan kestosta tai sen päättymisestä ilmoitettua aikaisemmin.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin säännös siitä, että eläkelaitoksen tulisi myös niissä tilanteissa, joissa luopumistukihakemus on hylätty lainvoimaisella päätöksellä sen jälkeen, kun luopuminen on toteutunut lain 15 §:ssä säädetyllä tavalla, ilmoittaa sitoumuksenantajalle, ettei sitoumus tule voimaan.

25 §. Lainkohdassa on säännökset takaisinperinnästä niissä tilanteissa, joissa hakija on työskennellyt siinä määrin muissa ansiotöissä, ettei hänelle ole kuulunut maksaa luopumistukea kyseisen työskentelyn ajalta. Luopumistuen keskeyttämisen ja takaisinperinnän osalta on nykyisin viitattu työntekijäin eläkelain 4 c §:n 6 momenttiin, jossa on säännökset takaisinperinnästä luopumisen edellytyksistä. Lainkohtaan ehdotetaan otettavaksi viittaus TEL:n 18 §:n 5 momenttiin, jossa on säännökset takaisinperintäsaatavan vanhentumisesta. Säännöksen mukaan aiheettomasti maksettu etuus on perittävä takaisin viimeistään kymmenen vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien. Tällaisen takaisinperittävän etuuserän kymmenen vuoden takaisinperimisaika alkaisi kulua erikseen kunkin erän osalta sen maksamispäivästä lukien. Sen jälkeen, kun aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on annettu valituskelpoinen päätös, takaisinperintäpäätöksen antamisesta alkaa kulua aiheettomasti maksettua etuussaataavaa koskeva viiden vuoden vanhentumisaika. Tämä viiden vuoden vanhentumisaika voidaan katkaista siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään.

31 §. Lainkohdassa on säännökset takaisinperinnästä niissä tilanteissa, kun luopumistukea on maksettu aiheettomasti muusta kuin lain 25 §:ssä tarkoitettusta syystä. Vastaavasti kuten TEL:n 18 §:n 5 momentissa on säädetty, 31 §:ään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että aiheettomasti maksettu etuus on perittävä takaisin viimeistään kymmenen vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperimisellä tarkoitetaan valituskelpoisen päätöksen antamista. Saatava vanhenisi takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen viidessä vuodessa päätöksen antamisesta, ellei saatavan vanhentumisesta ole katkaistu velan vanhentumisesta annetun lain 10 §:ssä tai 11 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Viiden vuoden vanhentumisajan katkaisemiseksi riittäisi siten velan vanhentumisesta annetun lain 10 §:ssä tarkoitettu vapaamuotoinen katkaisutoimi. Tällöin eläkelaitoksen olisi vanhentumislain mukaan ilmoitettava etuuden saajalle vaatimuksensa peruste ja määrä kohtuudella vaadittavalla tavalla. Lisäksi etuuden saajan olisi saatava tieto tästä katkaisutoimesta ennen vanhentumisajan

umpeutumista. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaisi kuluu uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

40 §. Lainkohdassa on viittaus TEL:n 10 c §:ään, jossa on aikaisemmin ollut viittaukset hallintomenettelylakiin, erityissäännös asianosaisen kuulemisesta sekä alle 15 -vuotiaan puhevallasta. Nämä TEL:n 10 c §:n 1 momentissa olleet säännökset on poistettu 1 tammikuuta 2004 voimaan tulleella lailla 1332/2003 ja aikaisemmin TEL:n 10 c §:n 2 momentissa ollut esteellisyyttä koskeva erityissäännös on siirretty lainkohdan 1 momenttiin. Luopumistukilain 40 §:ssä oleva viittaus työntekijäin eläkelain 10 c §:ään ehdotetaan tämän johdosta muutettavaksi viittaukseksi työntekijäin eläkelain 10 c §:n 1 momenttiin (1332/2003), jossa on erityissäännös koskien eläkelaitoksen toimihenkilön ja hallituksen jäsenen esteellisyyttä.

Pykälään ehdotetaan tehtäväksi lisäksi uusi viittaus TEL:n 19 b §:n 9 momenttiin, jossa säädetään eläkelaitoksen päätökseen perustuvan saamatta jääneen etuuden vanhentumisesta. Ehdotettu säännös tulee sovellettavaksi esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa luopumistuki olisi päätöksen mukaan pitänyt maksaa suurempana kuin se on maksettu. Tällaisen saatavan syntymäpäivä on se päivä, jona etuus olisi pitänyt maksaa. Edellä mainitun lainkohdan mukaan tällainen saatava vanhenee kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona se olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Tämän kymmenen vuoden vanhentumisaajan kuluessa suoritetusta ensimmäisestä katkaisusta alkaisi kuluu uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Sekä kymmenen että viiden vuoden vanhentumisaika katkeaa siten kuin vanhentumislain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Viiden vuoden vanhentumisaajan katkeamisesta alkaisi kuluu uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Ehdotettu säännös ei estäisi eläkelaitosta korjaamasta huomaamaansa virhettä myös oma-aloitteisesti ja maksamasta etuudensaajalle häneltä saamatta jääneen etuuden.

1.2. Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdo seläkkeestä

26 §. Kuten luopumistukilaissa, myös SPVEL:ssä on erikseen säännökset takaisinperinnästä niissä tilanteissa, joissa etuuden

aiheeton maksu on johtunut siitä, että eläkkeensaajan työskentelyn johdosta SPVEL:ssä säädetyn ansiotuloraja on ylittynyt. SPVEL 30 §:ssä säädetään puolestaan takaisinperinnästä muissa tilanteissa. Ensiksi mainittua tilannetta koskevaan SPVEL 26 §:ään ehdotetaan saatavan vanhentumisen osalta otettavaksi viittaus lain 30 §:n 3 momenttiin, jossa säädetään saatavan vanhentumista aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnässä.

30 §. Lainkohtaan ehdotetaan otettavaksi samansisältöinen säännös kuin luopumistukilakiin aiheettoman etuuden takaisinperimisestä kymmenen vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä. Päätöksen antamisen jälkeen saatava vanhentuisi viiden vuoden kuluessa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu vapaamuotoisesti tai oikeudellisella katkaisutoimella. Vanhentumisen katkeamisesta alkaisi kuluu uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

43 §. Lainkohdassa oleva viittaussäännös TEL:n 10 c §:ään ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi TEL:n 10 c §:n 1 momenttiin, jossa on esteellisyyteen liittyvä erityissäännös. Kuten luopumistukilaissa, lainkohtaan ehdotetaan otettavaksi viittaus myös edellä selostettuun TEL:n 19 b §:n 9 momenttiin, jossa on säädetty etuuden vanhentumisesta niissä tilanteissa, joissa myönnetty etuus on jäänyt kokonaan tai osittain saamatta. Lisäksi ehdotetaan otettavaksi viittaus myös TEL:n 19 f §:ään, jossa on säädetty päätöksen tiedoksiantamisesta postitse. SPVEL:n mukaisia takaisinperintäpäätöksiä ja muita sitoumusrikkomuksiin liittyviä päätöksiä annetaan edelleen, vaikka uusia eläkkeitä ei kyseisen lain nojalla enää myönnetä.

1.3. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta

27 §. Lainkohtaan ehdotetaan otettavaksi säännös aiheettomasti maksetun luopumiskorvauksen takaisinperinnästä kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien sekä saatavan vanhentumisesta takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen. Säännös vastaisi sisällöltään luopumistukilain 31 §:ään ehdotettua säännöstä.

37 §. Lainkohtaan ehdotetaan tehtävän vastaavat muutokset kuin SPVEL:n 43 §:n yhteydessä on selostettu, eli lisättäväksi viitta-

ukset TEL:n 10 c §:n 1 momenttiin, 19 b §:n 9 momenttiin sekä 19 f §:ään.

1.4. Luopumiseläkelaki

24 §. Luopumiseläkelaiissa on jo nykyisellään viittaukset TEL:n 18 §:ään ja 19 §:ään, joissa on säädelty aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä sekä päätöksellä myönnetyn, saamatta jääneen etuuden vanhentumista. Luopumiseläkelakiin ei tämän johdosta ole tarpeen ottaa omia erityissäännöksiä saatavan vanhentumisesta. Kuten muissakin luopumisjärjestelmissä, lainkohdan viittaussäännöksiä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että lainkohdassa viitataan TEL:n 10 c §:n 1 momenttiin ja 19 f §:ään, jossa on säännökset päätösten tiedoksiannosta postitse asianosaisen ilmoittamaan osoitukseen.

2. Lakien voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Lakien voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi soveltamissäännökset saatavien vanhentumisesta. Esityksessä ehdotetaan, että lait koskisivat myös saatavia, jotka ovat syntyneet ennen lain voimaantuloa. Niitä koskevia vanhentumisaikoja laskettaessa otettaisiin huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika, kuitenkin siten, että kysymyksessä olevan saatavan vanhentuminen tapahtuisi aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantu-

lostaa, jollei sen vanhentuminen tapahtuisi myös lain voimaan tullessa voimassa olleiden vanhentumissäännösten mukaan tätä ennen. Vastaava soveltamissäännös on laissa 1332/2003, jolla on säädetty saatavien vanhentumisesta TEL:ssa.

3. Säättämisjärjestys

Hallintolain johdosta ehdotetut muutokset voidaan säätää tavallisella lailla. Perustuslain kannalta on erityisesti tarkasteltava ehdotettuja vanhentumissäännöksiä ja niiden voimaantulon siirtymäsäännöksiä. Velan vanhentumislaki on annettu tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Siinä muun muassa säädetään velkoihin aiemmin sovellettuja vanhenemisaikoja lyhyempiä vanhentumisaikoja, joiden voimaantulossa sovelletaan samanpituista kolmen vuoden siirtymäaikaa kuin nyt kysymyksessä olevissa lakiehdotuksissa.

Nyt ehdotetuissa lainmuutoksissa ei ole heikennetty etuudensaajien maksussa olevia etuuksia eivätkä ne vaikuta etuudensaajien eläketurvaan. Yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöä koskevat, jo vahvistetut erityissäännökset saatavien vanhentumisen osalta on käsitelty tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus katsoo, että ehdotetut lait voidaan myös ehdotettujen vanhentumissäännösten osalta käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 20 §:n edellä oleva väliotsikko, 20 ja 21 §, 25 §:n 3 momentti sekä 40 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 20 § laeissa 1163/1999 ja 1326/1999, 21 § osaksi edellä mainituksa laissa 1326/1999 ja 40 §:n 1 momentti laissa 1183/2003, sekä

lisätään lakiin uusi 20 a ja 21 a § sekä 31 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Luopumistuen hakeminen ja myöntäminen

20 §

Luopumistukea on haettava ennen 15 §:ssä tarkoitettua luopumista.

Hakijan on liitettävä allekirjoittamaansa hakemukseen osapuolten allekirjoittama luovutuskirjan luonnos tai esisopimus sekä 9 §:n 1 momentin 6 kohdassa tai 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu luovutuksensaajan allekirjoittama sitoumus ehdollista päätöstä varten.

Luopumistukea on haettava ja 2 momentissa tarkoitettut sitoumukset on annettava eläkelaitoksen hyväksymällä lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä selvitys luopumisen kohteena olevan tilan omistusoikeudesta ja pinta-alasta sekä sukupolvenvaihdosluovutuksessa selvitykset luovutuksensaajan ammattitaidosta ja tuloista, luopumisen kohteena olevan maatilán taloudellisesta elinkelpoisuudesta ja ympäristöstä, hygieniasta ja eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten noudattamisesta. Eläkelaitos voi edellyttää hakemukseen liitettäväksi muitakin hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeellisia selvityksiä.

Jos luopuminen on tapahtunut viimeistään vuonna 1999, luopumistukea on haettava viimeistään 15 päivänä tammikuuta 2000.

20 a §

Luopumistukihakemus sekä 9 ja 10 §:ssä tarkoitettut sitoumukset on toimitettava sen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle tai

sille työvoima- ja elinkeinokeskukselle, jonka toimialueella maatalo sijaitsee, taikka eläkelaitokselle tai sen valtuuttamalle asiamiehelle.

Jos hakemus on toimitettu työvoima- ja elinkeinokeskukselle taikka eläkelaitokselle tai sen asiamiehelle, hakemus on viivytyksettä siirrettävä asianomaiselle kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen on toimitettava hakemusasiakirjat lausuntoineen luopumistuen saamisen edellytyksistä eläkelaitokselle.

Luopumistukihakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut 1 momentissa mainitulle hakemuksen vastaanottajalle.

Jollei luopumistuen hakija kehotuksen saatuaan hänelle määrättyssä kohtuullisessa ajassa toimita kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen, työvoima- ja elinkeinokeskuksen tai eläkelaitoksen pyytämää hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavaa lisäselvitystä, hakemus katsotaan tehdyksi kuitenkin vasta silloin, kun hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittava selvitys on saapunut sille, joka sitä on pyytänyt.

Tarkempia säännöksiä luopumistuen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Eläkelaitoksen on ratkaistava luopumistukihakemus viivytyksettä saatuaan tarpeelliset lausunnot ja selvitykset.

Jos päätös tehdään luovutuskirjan luonnoksen tai esisopimuksen perusteella, eläkelai-

toksen antamassa ehdollisessa päätöksessä on mainittava kaikki luopumistuen myöntämistä koskevat ehdot. Päätökseen on sisällyttävä ehto, että hakijan on toimitettava luonnosta tai esisopimusta vastaava lopullinen luovutuskirja tai niiden jäljennös eläkelaitokselle kuuden kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu ehdollinen päätös raukeaa, jos luonnosta tai esisopimusta vastaavaa lopullista luovutuskirjaa tai niiden jäljennöstä ei ole määrääjässä toimitettu eläkelaitokselle.

Kun hakemus ratkaistaan tämän pykälän 2 momentissa säädetyn tavoin ehdollisena, pidetään 4 §:ssä tarkoitettua edellytystä arviotaessa luopumishetkenä sitä ajankohtaa, jona luopumistukea on haettu. Luopumistuen suuruuden määräämistä varten tuen alkamisajankohtana pidetään sen kalenterikuukauden alkua, jonka aikana ehdollinen päätös annetaan.

21 a §

Eläkelaitos antaa päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen kirjeellä. Päätöksestä on annettava tieto työvoima- ja elinkeinokeskukselle sekä kunnan maaseutuelkeinoviranomaiselle. Lisäksi päätöksestä on annettava tieto Paliskuntain yhdistykselle silloin, kun luopujana on porotalouden harjoittaja.

Luopumistuen alkamista koskevan päätöksen antamisen yhteydessä eläkelaitoksen on toimitettava myös 9 ja 10 §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle sitoumusten täyttämistä varten tieto siitä, kuinka kauan luopujalle tullaan maksamaan luopumistukea. Jos luopumistuen maksu pysyvästi lakkaa ilmoitettua aikaisemmin, eläkelaitoksen on niin ikään ilmoitettava asiasta luovutuksensaajalle.

Siinä tapauksessa, että hakemus hylätään sen jälkeen, kun luopuminen on 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla tapahtunut, 9 tai 10 §:ssä tarkoitettujen sitoumuksen antaneelle luovutuksensaajalle on päätöksen lainvoimaiseksi tulemisen jälkeen ilmoitettava, ettei annettu sitoumus sido häntä.

25 §

Luopumistuen keskeyttämisestä ja ta-

kaisinperinnästä tässä pykälässä säädettyissä tapauksissa on voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 4 c §:n 6 momentissa ja 18 §:n 5 momentissa säädetään. Luopumistuki voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisista tämän lain mukaisen tuen tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

31 §

Aiheettomasti maksettu luopumistuki on perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 8 g ja 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 ja 9 momentissa, 19 c §:n 2—7 momentissa sekä 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain säännöksiä saatavan vanhentumisesta sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kyseinen saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös tämän lain voi-

maan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen. annetun asetuksen (1583/1994) 17—19 §, sellaisina kuin ne ovat asetuksessa 369/2000).

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 31 päivänä joulukuuta 1994

2.

Laki**maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1181/2003, sekä *lisätään* 26 §:ään uusi 3 momentti ja 30 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

26 §

Eläkkeen takaisinperintään tämän pykälän nojalla sovelletaan mitä 30 §:n 3 momentissa säädetään.

30 §

Aiheettomasti maksettu eläke on perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäättöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumisesta ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäättöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 8 g ja 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momen-

tissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 ja 9 momentissa, 19 c §:n 2—7 momentissa sekä 19 d, 19 f, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 §:ssä, 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain säännöksiä saatavan vanhentumisesta sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kyseinen saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun asetuksen (1326/1990) 8 §:n 2 momentti.

3.

Laki**maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 27 ja 37 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1182/2003, sekä
lisätään 27 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

27 §

Aiheettomasti maksettu luopumiskorvaus on perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhen- tuu viiden vuoden kuluttua päätöksen anta- misesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvis- tetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumis- korvauksesta on soveltuvin osin lisäksi voi- massa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 ja 9 momentissa, 19 c §:n 2—7

momentissa sekä 19 d, 19 f, 20, 21 ja 21 a— 21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentis- sa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain säännöksiä saatavan vanhen- tumisesta sovelletaan myös ennen lain voi- maantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa ote- taan huomioon myös ennen lain voimaantu- loa kulunut aika. Kyseinen saatava vanhen- tuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös tämän lain voi- maan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 23 päivänä joulukuuta 1992 annetun asetuksen (1468/1992) 11 §:n 2 momentti.

4.

Laki**luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1180/2003, seuraavasti:

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2, ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa sekä 18, 19, 19 b—19 d, 19 f, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä sekä

19 c §:n 1 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tällä lailla kumotaan 29 päivänä maaliskuuta 1974 annetun luopumiseläkeasetuksen (258/1974) 13 § sellaisena kuin se on asetuksessa (1306/1990).

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Juha Korkeaoja*

1.

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 20 §:n edellä oleva väliotsikko, 20 ja 21 §, 25 §:n 3 momentti sekä 40 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 20 § laeissa 1163/1999 ja 1326/1999, 21 § osaksi edellä mainituksa laissa 1326/1999 ja 40 §:n 1 momentti laissa 1183/2003, sekä

lisätään lakiin uusi 20 a ja 21 a § sekä 31 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Luopumistuen hakeminen*

20 §

Luopumistukea on haettava ennen 15 §:ssä tarkoitettua luopumista.

*Ehdotus**Luopumistuen hakeminen ja myöntäminen*

20 §

Luopumistukea on haettava ennen 15 §:ssä tarkoitettua luopumista.

Hakijan on liitettävä allekirjoittamaansa hakemukseen osapuolten allekirjoittama luovutuskirjan luonnos tai esisopimus sekä 9 §:n 1 momentin 6 kohdassa tai 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu luovutuksensaajan allekirjoittama sitoumus ehdollista päätöstä varten.

Luopumistukea on haettava ja 2 momentissa tarkoitettut sitoumukset on annettava eläkelaitoksen hyväksymällä lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä selvitys luopumisen kohteena olevan tilan omistusoikeudesta ja pinta-alasta sekä sukupolvenvaihdosluovutuksessa selvitykset luovutuksensaajan ammattitaidosta ja tuloista, luopumisen kohteena olevan maatilan taloudellisesta elinkelpoisuudesta ja ympäristöä, hygieniää ja eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten noudattamisesta. Eläkelaitos voi edellyttää hakemukseen liitettäväksi muitakin hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeellisia selvityksiä.

Jos luopuminen on tapahtunut viimeistään vuonna 1999, luopumistukea on haettava 15 päivään tammikuuta 2000 mennessä. *Luopumistuen hakemisesta muutoin säädetään tarkemmin asetuksella.*

Jos luopuminen on tapahtunut viimeistään vuonna 1999, luopumistukea on haettava viimeistään 15 päivänä tammikuuta 2000.

20 a §

Luopumistukihakemus sekä 9 ja 10 §:ssä tarkoitetut sitoumukset on toimitettava sen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle tai sille työvoima- ja elinkeinokeskukselle, jonka toimialueella maatila sijaitsee, taikka eläkelaitokselle tai sen valtuuttamalle asiamiehelle.

Jos hakemus on toimitettu työvoima- ja elinkeinokeskukselle taikka eläkelaitokselle tai sen asiamiehelle, hakemus on viivytyksettä siirrettävä asianomaiselle kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen on toimitettava hakemusasiakirjat lausuntoineen luopumistuen saamisen edellytyksistä eläkelaitokselle.

Luopumistukihakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut 1 momentissa mainitulle hakemuksen vastaanottajalle.

Jollei luopumistuen hakija kehotuksen saatuaan hänelle määrättyssä kohtuullisessa ajassa toimita kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen, työvoima- ja elinkeinokeskuksen tai eläkelaitoksen pyytämää hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavaa lisäselvitystä, hakemus katsotaan tehdyksi kuitenkin vasta silloin, kun hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittava selvitys on saapunut sille, joka sitä on pyytänyt.

Tarkempia säännöksiä luopumistuen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Hakijan on liitettävä hakemukseen osapuolten allekirjoittama luovutuskirjan luonnos tai esisopimus ehdollista päätöstä varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ehdollinen päätös raukeaa, jos luonnosta tai esiso-

21 §

Eläkelaitoksen on ratkaistava luopumistukihakemus viivytyksettä saatuaan tarpeelliset lausunnot ja selvitykset.

Jos päätös tehdään luovutuskirjan luonnoksen tai esisopimuksen perusteella, eläkelaitoksen antamassa ehdollisessa päätöksessä on mainittava kaikki luopumistuen myöntämistä koskevat ehdot. Päätökseen on sisällyttävä ehto, että hakijan on toimitettava luonnosta tai esisopimusta vastaava lopullinen luovutuskirja tai niiden jäljennös eläkelaitokselle kuuden kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu ehdollinen päätös raukeaa, jos luonnosta tai esiso-

pimusta vastaavaa lopullista luovutuskirjaa tai niiden jäljennöstä ei ole toimitettu eläkelaitokselle kuuden kuukauden kuluessa ehdollisen päätöksen antamisesta.

Kun hakemus ratkaistaan tämän pykälän nojalla, pidetään 4 §:ssä tarkoitettua edellytystä arvioitaessa luopumishetkenä sitä ajankohtaa, jona luopumistukea on haettu. Luopumistuen suuruuden määrittämistä varten tuen alkamisajankohtana pidetään sen kalenterikuukauden alkua, jonka aikana ehdollinen päätös annetaan.

pimusta vastaavaa lopullista luovutuskirjaa tai niiden jäljennöstä ei ole määrääjässä toimitettu eläkelaitokselle.

Kun hakemus ratkaistaan tämän pykälän 2 momentissa säädetyin tavoin ehdollisena, pidetään 4 §:ssä tarkoitettua edellytystä arvioitaessa luopumishetkenä sitä ajankohtaa, jona luopumistukea on haettu. Luopumistuen suuruuden määrittämistä varten tuen alkamisajankohtana pidetään sen kalenterikuukauden alkua, jonka aikana ehdollinen päätös annetaan.

21 a §

Eläkelaitos antaa päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen kirjeellä. Päätöksestä on annettava tieto työvoima- ja elinkeinokeskukselle sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Lisäksi päätöksestä on annettava tieto Paliskuntain yhdistykselle silloin, kun luopujana on porotalouden harjoittaja.

Luopumistuen alkamista koskevan päätöksen antamisen yhteydessä eläkelaitoksen on toimitettava myös 9 ja 10 §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle sitoumusten täyttämistä varten tieto siitä, kuinka kauan luopujalle tullaan maksamaan luopumistukea. Jos luopumistuen maksu pysyvästi lakkaa ilmoitettua aikaisemmin, eläkelaitoksen on niin ikään ilmoitettava asiasta luovutuksensaajalle.

Siinä tapauksessa, että hakemus hylätään sen jälkeen, kun luopuminen on 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla tapahtunut, 9 tai 10 §:ssä tarkoitettua sitoumuksen antaneelle luovutuksensaajalle on päätöksen lainvoimaiseksi tulemisen jälkeen ilmoitettava, ettei annettu sitoumus sido häntä.

25 §

Luopumistuen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä tässä pykälässä säädetyissä tapauksissa on voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 4 c §:n 6 momentissa säädetään. Luopumistuki voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisista tämän lain mukaisen tuen tai maatalousyrittäjien eläkelain

25 §

Luopumistuen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä tässä pykälässä säädetyissä tapauksissa on voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 4 c §:n 6 momentissa ja 18 §:n 5 momentissa säädetään. Luopumistuki voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se

mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

31 §

40 §
 Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19 c §:n 2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

vastaisista tämän lain mukaisen tuen tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen eristä.

31 §

Aiheettomasti maksettu luopumistuki on perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisajan katkaisemisesta d-kaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 8 g ja 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 ja 9 momentissa, 19 c §:n 2—7 momentissa sekä 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain säännöksiä saatavan vanhentumisesta sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kyseinen saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös

tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 31 päivänä joulukuuta 1994 annetun asetuksen (1583/1994) 17–19 §, sellaisena kuin se on asetuksessa 369/2000).

2.

Laki

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990
 annetun lain (1317/1990) 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1181/2003, sekä
lisätään 26 §:ään uusi 3 momentti ja 30 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

26 §

30 §

Ehdotus

26 §

30 §

*Eläkkeen takaisinperintään tämän pykälän
 nojalla sovelletaan mitä 30 §:n 3 momentis-
 sa säädetään.*

*Aiheettomasti maksettu eläke on perittävä
 takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen
 maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumisesta ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulu uusi viiden vuoden vanhentumisaika.*

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19 c §:n 2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 §:ssä, 19 b

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä *säädetään* työntekijäin eläkelain 8 g, ja 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 ja 9 momentissa, 19 c §:n 2—7 momentissa sekä 19 d, 19 f, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien

§:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

eläkelain 16—18 §:ssä, 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain säännöksiä saatavan vanhentumisesta sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kyseinen saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun asetuksen (1326/1990) 8 §:n 2 momentti.

3.

Laki**maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 27 ja 37 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1182/2003, sekä *lisätään* 27 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

Aiheettomasti maksettu luopumiskorvaus on perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

37 §

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19 c §:n 2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa *säädetään*.

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä *säädetään* työntekijäin eläkelain 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 ja 9 momentissa, 19 c §:n 2—7 momentissa sekä 19 d, 19 f, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 200.*

Tämän lain säännöksiä saatavan vanhen-

tumisesta sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kyseinen saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 23 päivänä joulukuuta 1992 annetun asetuksen (1468/1992) 11 §:n 2 momentti.

4.

Laki**luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1180/2003 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9, 10 c ja 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 18, 19, 19 b—19 d, 20, 21, 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa *säädetään*.

Ehdotus

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä *säädetään* työntekijäin eläkelain 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2, ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa *sekä* 18, 19, 19 b—19 d, 19 f, 20, 21 *ja*, 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tällä lailla kumotaan 29 päivänä maaliskuuta 1974 annetun luopumiseläkeasetuksen (258/1974) 13 § sellaisena kuin se on asetuksessa 1306/1990.